



Besluit

Derogatie TenneT 70% 2026

Ons kenmerk : ACM/UIT/662496
Zaaknummer : ACM/25/197174
Datum : 9 december 2025

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 16, negende lid, van Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (herschikking) tot verlening van een derogatie naar aanleiding van een aanvraag van TenneT TSO B.V. hiertoe.

Samenvatting

TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) heeft op 13 oktober 2025 een verzoek voor een derogatie overeenkomstig artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 ingediend.

Op grond van artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943 dient TenneT, in het flow-based capaciteitsberekenningsproces een minimumcapaciteit aan te bieden in de vorm van een marge die 70% bedraagt van de capaciteit van interne en zoneoverschrijdende kritieke netwerkelementen, met inachtneming van de operationele veiligheidsgrenzen.

Uit artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 volgt dat een relevante regulerende instantie op verzoek van een transmissiesysteembeheerder een derogatie kan verlenen van artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943. Een derogatie op grond van artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 kan om voorzienbare redenen worden verleend wanneer dat nodig is om de operationele veiligheid in stand te houden.

Het verzoek van TenneT heeft betrekking op een derogatie voor lusstromen. TenneT geeft aan dat lusstromen op Nederlandse kritieke netwerkelementen met uitvalsituaties niet kunnen worden begrensd tot een acceptabel niveau doordat TenneT deze lusstromen niet kan beïnvloeden. Zolang een aantal essentiële methodologieën nog niet geïmplementeerd zijn, kan TenneT niet structureel terugvallen op grensoverschrijdende herstelmaatregelen om de impact van lusstromen te beperken. Dit draagt bij aan het ontstaan van een operationeel veiligheidsrisico indien de minimumcapaciteit van 70% zou worden toegepast.

De ACM heeft het verzoek van TenneT beoordeeld en concludeert dat aan alle voorwaarden voor het verlenen van de derogatie is voldaan.

De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) verleent de derogatie voor de periode van één jaar startend vanaf 1 januari 2026. Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken bij de ACM.

1. Inleiding en procedure van totstandkoming van dit besluit

- 1 TenneT heeft op 13 oktober 2025 een aanvraag voor een derogatie overeenkomstig artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 ingediend. Ook heeft TenneT een versie van het derogatieverzoek met 'track changes' toegezonden waarin de wijzigingen van het onderhavige derogatieverzoek worden weergegeven ten opzichte van de derogatie die door de ACM is verleend bij besluit van 22 november 2024.¹ Het derogatieverzoek is opgenomen in Bijlage 1 bij dit besluit.
- 2 Uit artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 volgt dat een relevante regulerende instantie op verzoek van een transmissiesysteembeheerder een derogatie kan verlenen van artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943.
- 3 Op grond van artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943 dient, kort samengevat, (onverminderd de toepassing van een derogatie overeenkomstig artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 en/of toepassing van artikel 15, tweede lid, van Verordening 2019/943 in het kader van een actieplan) in het flow-based capaciteitsberekenningsproces een minimumcapaciteit te worden aangeboden in de vorm van een marge die 70% bedraagt van de capaciteit van interne en zoneoverschrijdende kritieke netwerkelementen, met inachtneming van de operationele veiligheidsgrenzen (hierna: 70% vereiste).
- 4 Een derogatie op grond van artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 kan om voorzienbare redenen worden verleend wanneer dat nodig is om de operationele veiligheid in stand te houden. Dergelijke derogaties worden verleend voor niet meer dan telkens een jaar, of – op voorwaarde dat de afwijking na het eerste jaar aanzienlijk afneemt – voor een maximum van twee jaar. Een dergelijke derogatie is strikt beperkt tot wat noodzakelijk is om operationele zekerheid te handhaven en leidt niet tot discriminatie tussen interne en zoneoverschrijdende uitwisselingen.
- 5 Voordat de betrokken regulerende instantie een derogatie verleent, raadpleegt zij de regulerende instanties van de andere lidstaten die deel uitmaken van betrokken capaciteitsberekenningsregio's. Indien een regulerende instantie niet akkoord gaat met de voorgestelde derogatie, beslist ACER of de derogatie moet worden verleend.
- 6 De inhoud van het derogatieverzoek van TenneT is via de ACER Electricity Working Group (hierna: AEWG) ter beschikking gesteld aan alle regulerende instanties van de Europese Unie. Via de AEWG is de mogelijkheid geboden aan regulerende instanties om zich te melden als betrokken regulerende instanties en aan te geven of zij niet akkoord zijn met het derogatieverzoek van TenneT. Geen enkele regulerende instantie heeft aangegeven dat zij niet akkoord is met het derogatieverzoek van TenneT. Op basis daarvan concludeert de ACM dat na raadpleging van de betrokken regulerende instanties niet is gebleken dat één of meerdere regulerende instanties niet akkoord is met het derogatieverzoek. Daaruit volgt dat de ACM de beslissingsbevoegdheid behoudt voor het derogatieverzoek van TenneT.
- 7 Om een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen heeft de ACM het voorstel met bijbehorende documenten ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennis gegeven in Staatscourant 36244 van 23 oktober 2025. De ACM heeft hiermee belanghebbenden in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn geen zienswijzen ontvangen.
- 8 De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat het wettelijk kader. Het ontvangen voorstel en relevante informatie die de ACM naar aanleiding van het voorstel heeft

¹ Zie het besluit van de ACM van 22 november 2024 met kenmerk ACM/UIT/635223.

ontvangen, is samengevat in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 bevat de beoordeling van het voorstel en hoofdstuk 5 het dictum.

- 9 Dit besluit bevat één bijlage, het derogatieverzoek van TenneT.

2. Wettelijk kader

- 10 Uit artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 volgt dat op verzoek van een transmissiesysteembeheerder van een capaciteitsberekeningsregio de relevante regulerende instantie een derogatie van artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943 om voorzienbare redenen kan verlenen wanneer dat nodig is om de operationele veiligheid in stand te houden.
- 11 Uit artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 volgt tevens dat de regulerende instanties van de andere lidstaten die deel uitmaken van de betrokken capaciteitsberekeningsregio's geraadpleegd moeten worden, voordat de betrokken regulerende instantie een derogatie verleent. Indien een regulerende instantie niet akkoord gaat met de voorgestelde derogatie, beslist ACER overeenkomstig artikel 6, tiende lid, onder a, van Verordening 2019/942 of de derogatie moet worden verleend.
- 12 Artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 bevat daarnaast de verplichting dat de rechtvaardiging en motivering betreffende de derogatie gepubliceerd worden en dat de transmissiesysteembeheerders, wanneer een derogatie wordt verleend, een methodologie en projecten ontwikkelt en publiceert die voorzien in een langetermijnoplossing voor de aangelegenheid waarop de derogatie betrekking heeft.

3. Het voorstel

- 13 In de aanvraag geeft TenneT één grond aan voor het derogatieverzoek, namelijk lusstromen. TenneT geeft aan dat lusstromen op Nederlandse kritieke netwerkelementen niet kunnen worden begrensd tot een acceptabel niveau doordat TenneT deze lusstromen niet kan beïnvloeden. Zolang een aantal essentiële methodologieën voor het beheersen van stromen in het elektriciteitsnet via gecoördineerde capaciteitsberekeningen en gecoördineerde toepassing van herstelmaatregelen nog niet geïmplementeerd zijn, kan TenneT niet structureel terugvallen op grensoverschrijdende herstelmaatregelen om de impact van deze lusstromen te beperken. Dit draagt bij aan het ontstaan van een operationeel veiligheidsrisico indien de minimumcapaciteit van 70% zou worden toegepast. Voor deze grond is de afgelopen jaren ook door de ACM een derogatie verleend.
- 14 TenneT benoemt dat uit artikel 16, achtste lid, van Verordening 2019/943 kan worden opgemaakt dat het maximaal aanvaardbare niveau van lusstromen wordt gedefinieerd als de hoeveelheid lusstromen die, samen met de betrouwbaarheidsmarge en interne uitwisselingen, 30% van de capaciteit van een kritiek netwerkelement gebruikt. Uit een analyse van TenneT volgt dat de lusstromen op haar netwerkelementen in de jaren 2021 tot en met 2024 frequent hoger zijn dan het aanvaardbare niveau. De analyse van TenneT over lusstromen voor de periode januari 2021 tot december 2024, toont aan dat ook in deze periode voor het merendeel van de kritieke netwerkelementen de lusstromen frequent het aanvaardbare niveau van lusstromen overschrijden. TenneT verwacht dat lusstromen ook in 2026 boven een aanvaardbaar niveau blijven doordat grote biedzones, waaronder de biedzone Duitsland, lusstromen zullen blijven creëren in aangrenzende biedzones vanwege hun impedantie.
- 15 TenneT geeft aan dat structurele toepassing van gecoördineerde grensoverschrijdende herstelmaatregelen een efficiënte oplossing kan zijn om de impact van lusstromen te verminderen. Hiervoor dienen wel eerst een aantal methodologieën geïmplementeerd te zijn. Specifiek de

methodologie voor gecoördineerde validatie van grensoverschrijdende capaciteiten, de methodologie voor regionale coördinatie van de operationele veiligheid, de gemeenschappelijke methodologie voor gecoördineerde redispatching en compensatiehandel en de gemeenschappelijke kostendelingsmethodologie voor redispatching en compensatiehandel. De eerstgenoemde methodologie wordt naar verwachting eind 2026 geïmplementeerd. De andere drie methodologieën worden echter naar verwachting pas in 2029 geïmplementeerd. Tot die tijd kan TenneT dus niet structureel terugvallen op deze oplossing.

- 16 TenneT benadrukt in haar aanvraag dat de derogatie strikt beperkt is tot wat noodzakelijk is om de operationele veiligheid te garanderen. Ze geeft aan dat er een bepaald niveau van lusstromen wordt geaccepteerd ondanks dat ze op voorhand niet kan garanderen dat er genoeg herstelmaatregelen beschikbaar zijn om eventuele operationele veiligheidsissues die deze stromen veroorzaken op te lossen. Daarnaast zorgt de methodologische benadering die ze hanteert ervoor dat de afwijkingen van het 70% vereiste zo beperkt mogelijk zijn. Deze benadering zorgt er volgens TenneT tevens voor dat ongegronde discriminatie voorkomen wordt. Zelfs in een situatie met lusstromen boven een aanvaardbaar niveau, worden ook interne uitwisselingen beperkt in het geval dat de minimale capaciteit die beschikbaar wordt gesteld voor grensoverschrijdende handel lager is dan 70%.

4. Beoordeling

- 17 In dit hoofdstuk beoordeelt de ACM het derogatieverzoek van TenneT. Het derogatieverzoek moet aan verschillende voorwaarden voldoen. De grond voor het derogatieverzoek moet (i) op voorzienbare redenen gebaseerd zijn en (ii) de derogatie moet nodig zijn om de operationele veiligheid in stand te houden. Ook dient het derogatieverzoek (iii) strikt beperkt te zijn tot wat noodzakelijk is om de operationele veiligheid te handhaven en (iv) niet leiden tot discriminatie tussen interne en zoneoverschrijdende uitwisselingen.
- 18 De ACM concludeert dat de door TenneT aangedragen grond voor een derogatie (i) een voorzienbare reden betreft waarvoor overtuigend is beargumenteerd dat (ii) een derogatie benodigd is om de operationele veiligheid in stand te houden. Verder concludeert de ACM dat het derogatieverzoek (iii) strikt beperkt is tot wat noodzakelijk is om de operationele veiligheid te handhaven en (iv) niet leidt tot discriminatie tussen interne en zoneoverschrijdende uitwisselingen. Gezien het voorgaande is de ACM van mening dat aan alle voorwaarden voor het verlenen van de derogatie is voldaan.
- 19 In het besluit van de ACM van 22 november 2024 voor de verlening van de derogatie voor 2025 heeft de ACM geconstateerd dat een nieuwe derogatie, naar verwachting, niet meer nodig zal zijn na implementatie van de door TenneT genoemde essentiële methodologieën. De ACM heeft erop gewezen dat TenneT invloed heeft op de tijdige implementatie van deze methodologieën en dat vertraging in de implementatie van deze methodologieën een belemmerende factor kan zijn voor de goedkeuring van toekomstige derogatieverzoeken. Uit de derogatieaanvraag voor 2026 blijkt dat de genoemde methodologieën nog niet geïmplementeerd zijn. De ACM acht het echter niet evenredig om TenneT op basis hiervan geen derogatie voor 2026 te verlenen. TenneT heeft immers overtuigend beargumenteerd dat een derogatie nodig is om de operationele veiligheid in stand te houden in situaties met hoge lusstromen die buiten haar invloedssfeer liggen.
- 20 Op grond van artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 dient de transmissiesysteembeheerder, wanneer een derogatie wordt verleend, een methodologie en projecten te ontwikkelen en publiceren die voorzien in een langetermijnoplossing voor de aangelegenheid waarop de derogatie betrekking heeft. Naar aanleiding daarvan verbindt de ACM aan de verlening van de derogatie het voorschrift dat uiterlijk op 30 juni 2026 TenneT bij de ACM een rapport moet indienen waarin TenneT invulling geeft aan de verplichting om een methodologie en

projecten te ontwikkelen en te publiceren die voorzien in een langetermijnoplossing voor de lusstromen.

5. Dictum

- 21 De Autoriteit Consument en Markt verleent een derogatie als bedoeld in artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 voor lusstromen aan TenneT TSO B.V..
- 22 De derogatie wordt verleend voor de periode van één jaar startend vanaf 1 januari 2026.
- 23 De Autoriteit Consument en Markt verbindt aan de goedkeuring het volgende voorschrift:
- Uiterlijk op 30 juni 2026 dient TenneT bij de ACM een rapport in waarin TenneT invulling geeft aan de verplichting van artikel 16, negende lid, van Verordening 2019/943 om een methodologie en projecten te ontwikkelen en te publiceren die voorzien in een langetermijnoplossing voor de lusstromen.
- 24 Dit besluit treedt in werking op de dag na ondertekening van het besluit.

Den Haag,
Datum: 9 december 2025

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
F. el Abbouri
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

Bijlage 1. Het derogatieverzoek